

טיב הקהילה

ב"ד

צו - הגדול
י' ניסן תשפ"ו

המסע לפי אופק ודשלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג 6:19
מוצ"ש"ק 7:33
ר"ת 8:13

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א' 8:53 | סו"ת א' 10:10
סוק"ש ב' 9:36 | סו"ת ב' 10:38

השבוע עוברים לשעון קיץ

גליון מס:

827

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

שבתות השנה, הן כשהוא בבית הכנסת ומדבר עם ריעיו, מוטל עליו להיות זהיר מלדבר דברים האמורים לפגוע בזולתו, והן כשהוא עם ילדיו בביתו מוטל עליו להשגיח שלא יבואו לידי כך.

וגם האב עצמו צריך לזהר מאד בכבוד ילדיו המסובים יחד עמו, שלא להלבינם בגערות בפני בניו האחרים, ואף שיש לו מצוה לחנך את ילדיו, מכל מקום צריך לזהר שיהיה זה בנחת, ולא שתהיה 'מצוה הבאה בעבירה'.

על ענין זה של 'הלבנת פנים' צריכים לעורר בכל מצב שיש לחוש שיכשלו בה, כי עוון נורא הוא מאוד, ואין האדם יכול לשער השלכותיו, אי אפשר כלל לתאר עד כמה סולדת נפשו של אדם מדיבור של חרפה, הן אמת כי בחיצוניות נראה הדבר כאילו לא אירע דבר, ולפעמים עוד נראה כי ידו של המבוזה היא על העליונה, כי מעמיד הוא פנים כאילו אינו מתפעל משבט לשונו של המבוזה, אך בפנימיות הנפש עושים הדברים רושם חזק, אשר לפעמים קשה מאוד למצוא מזור לחרפתו. ימים מרובים יכול המבוזה להתהלך בין ההמונים ונפשו עליו תאבל מבלי שיהיו הדברים ניכרים בחוץ, ואילו היתה זו מכת חבורה, יכול היה לפחות ללכת אצל חובש והלה היה מטפל בו עד שיתרפא מצעריו, אבל זה, אין צעריו ניכר ואין איש שם על לב כי זקוק הוא לרופא נפשות. ואף אם בעצמו ישכיל להבין כי זקוק לרפאות את נפשו הכואבת, מכל מקום הלא מרובה היא צרת הנפש מצרת הגוף, שעל פי הרוב קשה מאוד לרפאותה, גם כאב ההשפלה של בזיון הוא פי כמה וכמה מכאב של הכאה, כידוע מפי ספרים וסופרים שיסורי הנפש הם קשים פי כמה מיסורי הגוף. ויפה כיוונו אלו שביארו בדרך צחות את מאמר הכתוב (בראשית מט, ו) 'כי באפם הרגו איש', שעל ידי עקימת האף יכול האדם להרוג את חברו, כי בזיון הנגרם לאדם הלא הוא השפלה לנפשו, ועל פי הרוב אין מזור לרפאות את הנפש הכואבת כאמור.

עוד יש לפרש המקרא שלפנינו, שבא לרמוז על חומרת הכעס בשבת יותר מבנימות החול. כדאיאת בזהיר הקדוש (תיקוני זוהר תקון מח דף פה.) בזה הלשון: 'זכאה איהו מאן דנטיר דירה לשבת דאיהו לבא, דלא אתקריב תמן עציבו דטחול וכעס דמרה דאיהו נורא דגיהנם, דעלה איתמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת והכי הוא ודאי, דכל מאן דכעיס כאלו אוקיד נורא דגיהנום'. ביאור: אשרי חלקו של השומר את דירתו ביום השבת, והדירה הוא הלב, והיינו שאינו מתקרב אליו עצב הטחול וכעס המרה שהוא אש הגיהנם. שעל זה נאמר 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת', וכך הוא ודאי, לפי שכל הכוונס כאילו הצית אש הגיהנם. והנה הכעס הלוא מבאי לידי 'רתיחת המים', ולפי זה יתפרש הכתוב כך: 'וכל דם לא תאכלו' כי כעס שהיא בחינת 'דם' לא תאכלו 'בכל מושבותיכם' היינו בשבת. ובזכות הזהירות הראויה בכבוד השבת, נוכח לנחלה בלי מצרים, כמובטח למי שמענג את השבת.

כמה דברים הצריכים זהירות בשבת קודש

וקל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה: (י, כו)

ופירש"י: בכל מושבותיכם - לפי שהיא חובת הגוף ואינה חובת קרקע, נוהגת בכל מושבות, ובקידושין בפרק א' מפרש למה הוצרך לומר: ...

הוקשה לו לרש"י שתיבות 'בכל מושבותיכם' נראים כמיותרים, ומיישב שלהורות הוא בא שאיסור דם נוהג גם בחוצה לארץ.

אולם בדרך רמז יש לומר, שתיבת 'מושבותיכם' הוא מלשון 'שבת'. ותוך כדי הזהיר הכתוב על איסור דם, ביקש להדגיש שידיעה זו נחוצה לנו ביותר על כל שבתות השנה, מאחר שעלינו להכשיר את הבשר הנאכל לכבוד השבת.

ורצתה התורה להודיענו בזאת שהזמן שאכילת הבשר רצויה הוא בעיקר בשבת, ולא בימי החול. ואף שמצד הדין אין איסור באכילת בשר בימי החול, וישנם כאלו שמחובתם הוא לאכול בשר בחול כדי להתמיד בריאותם, מכל מקום למי שאין הכרח בכך יש ענין להתנזר מן הבשר בימי החול. וזהו ממנהגי הצדיקים, כפי שהביאו מוה"ח וויטאל ז"ע (בהקדמתו ל'עץ חיים'). וכתב שם שמנהג זה יפה הוא לאלו החפצים להשיג את חכמת 'פנימיות התורה'.

השאת דאיתיה להכי שתיבת 'מושבותיכם' מתפרשת גם על ענין השבת, יכולים לומר שגם איסור 'אכילת הדם' האמור כאן מורה על בחינה נוספת של 'אכילת דם', והיינו איסור 'הלבנת פנים' שהוא גם כן בגדר 'אכילת דמים', כדאיאת בגמרא (בבא מציעה נח:): 'תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק: כל המלביץ פניו בחירו ברבנא כאילו שופך דמים וכו', דחוינא ליה דאזיל סומקא ואתי חוורא' עכ"ל. ודבר זה שהאדם מסתלק, יכולה להיחשב כאכילת דמים.

דהנה, שבתות השנה אינם כימי החול. שבהם טרוד כל אחד בעסקיו, ואינם כל כך פנויים להיפגש. וגם אם נפגשים, הוא רק לזמן מוגבל. עד שכל אחד רץ לאומנותו ולמלאכתו. ועל כן אינו מצוי כל כך שיבוא האדם לידי הלבנת פנים. לא כן הוא בימי השבתות, שנועדו למנוחה, ובני אדם שוהים יותר בבתי כניסיות ומדרשות, בקרבת אחיהם וידידיהם, ופנויים יותר לשוחח זה עם זה. גם בני המשפחות מצויין בבתיהם בעיקר בימי השבתות, כי בימי החול שוהים הבנים בבית תלמודם ברוב שעות היום, ושבים לבתיהם רק בערב, ובשבתות כאשר ישבו אחים יחדיו, אז פניהם איש אל אחיו לדבר זה עם זה, ועל כן מצוי ביותר שיבואו לידי קטטה ומריבה ולידי הלבנת פנים, ועל כן ראתה התורה להזהיר על הזריות בענין זה.

ויתפרש הכתוב כך: 'וכל דם לא תאכלו' - עליכם להימנע מכל בחינה של 'הלבנת פנים' שהיא בחינת אכילת דם, 'בכל מושבותיכם' - בכל המצבים של

טיב המערכת

ונפש כי תגע

יהודי פיקח אחד הלך ברחוב ופתאום הוא רואה 'מכירה פומבית', הוא ניגש לראות מה מוכרים שם, ולהפתעתו ראה משאית מלאה במוצרי אלקטרוניקה שהאריות היו מלוכלכות או פגומות, והמכשירים הללו נמכרים בכעשרית ממחירם הרגיל, אבל אף אחד אינו קונה, הראש היהודי מיד נכנס לפעולה... ובו במקום רכש את כל המכשירים המוצעים למכירה, הוא שכר חנות והעמיד את המוצרים למכירה ללא האריות הפגומות בהנחה של עשרה אחוז ממחירם המלא, תוך זמן קצר כל המוצרים נמכרו והיהודי נשאר עם רווח גדול, לימים שאלו אחד מידידיו 'ביצר העזת לרכוש את כל המוצרים, והלא הם נמכרו בזול משום שהיו פגומים? ענה האיש: זו הטעות של כולם, הם חשבו שהמוצרים פגומים, אבל אני קיימתי את מאמר חז"ל 'אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו', וראיתי שהמוצרים מעולים ורק אריותם החיצונית פגומה.

בפרשתנו כתוב 'ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואלו מבשר זבח השלמים אשר לד' ונכרתה הנפש ההיא מעמיה', רואים אנו עד כמה טמאה היא דבר חמור, שהיה יכול להיות אדם כשר המקפיד על קלה כבומורה והוא 'רק' נגע בדבר טמא, לכאורה לא השתנה שום דבר במהותו של האדם הזה, ובכל זאת אסור לו לאכול מבשר הקדשים, ולא זו בלבד, אלא שאם עשה כן במזיד הוא חייב מיתה.

עומדים אנו ימים ספורים לפני פסח, ועדיין אנו מאמינים ומצפים שיבוא במהרה הגואל ונוכה להקריב את קרבנות החג, ולשם כך עלינו לטהר את עצמנו ולהתכונן כדי שנהיה ראויים להקריב קרבנות, ואמנם מטומאת הגוף איננו יכולים להיטהר עדיין, אבל הגוף הוא הרי רק האריות החיצונית, והעיקר הוא הנפש, ואת הנפש אנו יכולים וחייבים לטהר, וכתבו בספרים שהכניסה אל הנפש היא מהענינים, שע"י ראייה אסורה מתלכלכת הנפש ונטמאת, ואפילו מהסתכלות בפניו של אדם רשע, ולעומת זאת ע"י ההסתכלות בפני הצדיקים וההתחברות אליהם זוכים לקדושה ולטהרה, ו'כל המחובר לטהור - טהור'!

(ע"פ: 'טיב התורה' - צו)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

הלכות ערבי פסחים

נכתב ע"י הר"ר מאיר רכענבין שלישי"א

א. משכימין לביהכ"נ בערב פסח, כדי שיגמור סעודתו קודם ד' שעות (מ"ב סי' תכ"ט סק"ג).

ב. אין אומרים מזמור לתורה בערב פסח ובחול המועד פסח, שלחמי תודה היו חמץ ואפילו בערב פסח היה אסור להקריבה מפני שיבוא לידי נותר (שם סק"ג).

ג. אין דיש מקומות שנוהגין לאמרו, ואע"פ שלא נהגו כן, ע"פ פ"א התחיל ל"א יפסיק (פ"ג ב"מ"ו סי' תס"ח סק"ג).

ד. אבל אומרים המשנה התורה ואל נזיר שבפרק איהו מקומן, משום שאינו אלא לזכרון בעלמא, משא"כ במזמור לתורה שהיא במקום הקרבת תורה (ט"ו סי' תס"ח סק"ג). ו"א הטעם משום שאינם רוצים לדלג משנה אחת בין שאר המשניות וחשבינן ליה כקרא בתורה (לבוש סי' תס"ח ס"ג). אבל לא יאמר היה"ר כאלו הקרבתי תורה (ערושה סי' תכ"ט ס"ד).

ד. אין אומרים א-ל ארך אפים ולמנצח בערב פסח (רמ"א סי' תכ"ט ס"ג). ואע"ג דבשאר י"ט אומרים, אין ערב פסח דומה לשאר ערב יום טוב כי הוא עצמו יום טוב (ש"ע הרב סי' ב).

ה. אחר תפילת המנחה נכון שיתעסק בדיני קרבן פסח, ויחשוב לו הקדוש ברוך הוא כאלו קיים בפועל, ובשל"ה העיקר מסדה"י מה שילמוד כל אדם (מ"ב סי' תע"א סק"ב).

ו. מותר לחרוץ ולגלח בערב יום טוב וילבוש בגדים נאים, וילך לבית המרחץ לאחר חצות לטבול לכבוד הרגל (רמ"א סי' תע"א ס"ג ומ"ב שם).

ז. מצה שיוצאין בה בלילה אסורים לאכול כל יום ארבעה עשר, כדי שיהא היכר לאכילתה בערב, ויש נוהגים שלא לאכול כבר מראש חודש. ומצה נפוחה או כפולה אע"פ שמחממין בה לחשבה כחמץ, מ"א אסור לאכלה מעמוד השחר ואילך, דבכלל מצה היא מעיקר הדין (שם ובמ"ב סק"ב). ויש נוהגים להימנע כבר שלשים יום קודם הפסח שלא לאכול

י. מותר לכתוב ספרים לעצמו דרך לימודו, דכיון שדרך לימודו לעצמו הוא כותב אינה נראית כמלאכה גמורה, שבואי אנו מתכוין לכתובה גמורה והגונה, והיו כתיקון בעלמא שהתירו לצורך המועד, אבל לאחרים אסור אפילו בחינם (ש"ע ומ"ב שם סק"ט).

טו. פועל שאין לו מה יאכל מותר לעשות מלאכה להשתכר (מ"ב שם סק"ט).

טז. החייטים והספרים והכובסים מתחילין ועושין עד חצות אם הוא לצורך יום טוב, ומותרין ליטול שכר, ולא הקילו אלא באלו מפני שהעם צריכים להם הרבה (ש"ע סי' ומ"ב שם, וביה"ל סי' תקמ"ב ד"ה אפילו).

יז. ושאר מלאכות, אע"פ שאסורים להתחיל מ"מאם התחילו קודם הניח של יום י"ד מותר לגמור המלאכה עד חצות, אבל משהגיע חצות חייבין להפסיק באמצע המלאכה (ש"ע ומ"ב שם).

יח. כל מה שמותר לעשות בחולו של מועד, כגון דבר האבד או שעושה מעשה הדיוט ויש בו צורך המועד וכיו"ב משאר דברים המותרים בחולו של מועד, כ"ש שמתירים בערב פסח אחר חצות, וכן כל אותן שהתירו לספר ולכבס בחולו של מועד כגון פסח ממדינת הים ויוצא מבית האסורין מותרין ג"כ בערב פסח אחר חצות (מ"ב סק"ז).

יט. מי שצריך לכתובה בחוה"מ, כגון כתיבת צ'קים והפקדות בנק וכדו' (באופן המותר בחוה"מ) ולא הספיק להכניס מקודם, עדיף שיכתוב בערב פסח אחר חצות מאשר יכתוב בחוה"מ (מבית לוי).

כ. מכירה וקניה בחנויות וכן גיהוץ וצחצוח נעלים לצורך המועד מותר (שם).

כא. אסור להסתפר אחר חצות ע"י ישראל אפילו בחינם משום הדיו מלאכה גמורה, וכן ע"י עצמו ג"כ אסור, וע"י עכו"ם הסכימו הרבה אחרונים להקל אע"פ שטעה ראשו לצד המספר ומסייע קצת (מ"ב סק"ז). ש"ע הרב סי' ד).

כב. אסור לדגול לספר קטן אחר חצות (מבית לוי).

כג. אם שכח ליטול צפרניו קודם חצות, יש להקל ליטולן אחר חצות אפילו ע"י עצמו או ע"י אחר בחינם (מ"ב שם).

אי אפשר לבוא להשגות בתורה אם אין נזהרים ממאכלות אסורות הטעם שנקרא 'שבת הגדול'

השבת הזאת, השבת שלפני הפסח מכונה בפי כל ישראל בשם 'שבת הגדול', וכבר נאמרו בזה כמה וכמה טעמים בשם רבותני הראשונים. הטעם הפשוט מבואר בדברי רבינו הטור (סימן תל), וכך לשונו:

'שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול, והטעם לפי שנעשה בו נס גדול, שפסח מצרים מקחו בעשור, כדכתיב (שמות יב).

'בעשור לחדש הזה וקחו להם שלשה אבות של לבית' וכו', ועשירי בחודש היה שבת, ולקחו להם כל אחד מהם לפסחו וקשר אותו בכרעי מיטתו, ושאלו המצריים למה זה לכם, והשיבו, לשחטו לשם פסח במצות השם עלינו, והיו שנייהם קהות של שוחטין את אלוהיהן, ולא היו רשאים לומר להם דבר, ועל שם אותו הנס קורין אותו 'שבת הגדול'.

כל בראשן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תלין ובספד'ק' 'באר מים חיים' (פרשת נצבים פרק טו)

כתב לבאר טעם קריאת 'שבת הגדול', על פי המובא בזהוה"ק (ח"ב פת). ששבת קודש, הוא מקור הברכה, וכל הברכות שנשפעים בכל ששת ימי המעשה מקור נביעתם מן השבת קודש, וכלשון זוה"ק: **'דההוא יומא מתברכין מניה כל שיתא יומין ואלאין'.**

ונמצא בכל הברכות והחידים טובים שנעשים עמנו בכל ימי השבוע מתמשכים מאור קדושת השבת קודש שלפני זה, שאו מתברך המעיין ממקור מים החיים בטובות וברכות אלו, ומשם נמשך למטה בשבת ימי המעשה ביום הראוי לאותה טובה וברכה. ומצא ממילא, שחתיכות הנהנוצצות הנס הגדול והנורא של יציאת מצרים, כבר התחיל בשבת קודש שלפני זה.

ומכיון שהנסים והנפלאות הגדולים שהיו בארץ מצרים מכוונים בפי הכתוב 'גדלות', כמו שנאמר (שמות י"א) 'וירא ישראל את הדי 'הגדולה' אשר עשה ה' במצרים', לכן נקרא

גודל קדושת ומעלת 'שבת הגדול'

ההנה ידוע המנהג בשבת הגדול שמובא כבר ברמ"א בריש הלכות פסח (סי' תל ס"א), 'והמנהג לומר במנחה ההגדה, מתחילת 'עבדים היינו' עד 'לכפר על כל עונותינו'. וכבר נאמרו ביאורים שונים בטעם המנהג.

ונראה לבאר ע"ל פי דברי הבאר מים חיים שהוא לעיל, שכל ההארות של ליל הסדר הקדוש, מקורם מ'שבת הגדול', שבו כבר נשפע כל ההשפעות של כל ימות השבוע. והנה הגם שמצוות רבות נוהגות בלילה הקדוש הזה, מצוות חביבות ונדירות, אך הדבר פשוט שעיקר העיקרים והראש לכל, הוא המצוה של 'סיפור יציאת מצרים', כי אפילו אם ערך את הסדר ככל חוקתו ומשפטו, אבל לא סיפר ביציאת מצרים, הרי העיקר חסר מן הספר.

וכבר דיבר בקדשו מרן הגדול"י **מבעלזא** ז"ע, שבלי חג הפסח מאציל השי"ת כוחות נפלאים ושמיימים, הן כוח בן שיחה או הדעת לשאל את אביו, והן כוח מיוחד לבו שיוכל להשיב כהגון על שאלות הן, שיוכל להשיב לבנו תשובות ערוכות והגונות, שייקבעו בלב הן עד עולם.

ועל פי דברי הבאר מים חיים נמצא, שהכוחות הנפלאים והשמיימים האלו כבר מתברכים לנו ב'שבת הגדול', אשר מיניה מתברכים כל שיתא יומין. ולכן מיד כאשר אנו זוכים בשבת הזאת לכוחות נפלאים האלו, לספר בטוב טעם ודעת סיפור יציאת מצרים, אין אנו יכולים להתאפק, ותיכף ומיד בעצם יום השבת אנו מתחילים כבר להשתמש עם הכוחות הנפלאים שקיבלנו, ומתחילים לספר בפועל סיפור יציאת מצרים, מ'עבדים היינו' עד 'לכפר על עונותינו', בעצם יום השבת הגדול.

יעורנו השי"ת על דבר כבוד שמו יתברך, שנוכח לקיים מצוות 'הגדת לבנך' בשלימות הראוי, ויפעלו דברינו את פעולתם הרצויה, ונזכה להעביר ולהנחיל את יסודות האמונה הטהורה בלב בנינו אחרינו ובניהם ובני בניהם אחריהם עד עולם, אמין ואמן.

השבת בשם 'שבת הגדול', כלומר, השבת שממנה נשפע הנסים והנפלאות הגדולות של יציאת מצרים.

משכנו יריכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה באופן אחר מבאר הר"ק בעל 'היהדות הרי"ם' מגור ז"ע (שיח שרפי קודש - שבת הגדול). שהיות ובי'שבת הגדול' בארץ מצרים, ציווה הקב"ה לישראל מצוות קרבן פסח, וכתוב שם (שמות יב, א) **'משכנו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח'.** ודרשו חז"ל במדרש (שמות רבה טו, ב) **'שכך הוא כוונת הכתוב, 'משכנו יריכם מעבודת כוכבים, וקחו לכם צאן ושחטו אלהיהם של מצרים ועשו הפסח, שבכך הקב"ה פוסח עליכם'.**

על כן, בכל שנה ושנה, בהגיע היום הנגב והקדוש הזה של 'שבת הגדול', מתעוררת ההשפעה הגדולה והרשימה דקדושה שנשעו באותם הימים על ידי בני ישראל, שמשכו את ידיהם מגילולי העבודה זרה ושבו בתשובה שלימה, וכאו כן עתה, יש לנו הכח המיוחד לחרוץ ולטהר מן העבודה זרה שבידינו - מכל החטאים והעוונות, שבכולם יש איזה פגם של עבודה זרה בשרשו.

ונאחר שמצאנו שענין עויבת חטא העבודה זרה מכונה גם הוא בשם 'גדולה', כדרך שמצאנו אצל יתרו, שמיד אחר שזנח את כל גילולי ונא להתתוודע בצל כנפי שונת הא, התנבס בשפתיו ואמר (שמות יח, א) **'עתה ידעתי כי 'גדול' ה' מכל האלהים'.** הלכך קוראים לשבת הזה 'שבת הגדול' - השבת של עויבת חטא והתחזקות לגדלות' הבורא יתברך שמו.

קדושת שבת הגדול הוא כקדושת יום הכפורים כל כך היו הצדיקים מפליגים בגודל קדושת שבת זה, עד שהיה הר"ק **'רבי דוב בעריש מביאלא** ז"ע אומר, שתוקפן של שבת הגדול הוא כותקף קדושת יום הכפורים, כי כשם שיום כפור חל בעשור לחדש תשרי, כך גם שבת הגדול של פסח מצרים היה ביום העשירי לחדש ניסן (שבת פז). וכשם שיום הכפורים הוא הכנה לחג הסוכות,

לכבוד 'שבת הגדול' - על שם יום הגדול שמביאה בברכתה, ליל הסדר הגדול, המאיר ובא כד' (א שעה ל, כט) "השיר יהיה לכם קליל התקדש הו, ושמוח לבב פהולך בקליל, לבוא בה' ה' אל צווי וישראל". בדקיימאלן לך (זה"ק" ח"ב פח.) 'שיאת יומין מנייה מתברכין, ולכן נקראת 'שבת הגדול', שהיא מקור הברכה להכין את ישראל קדושים לקראת היום הגדול של חג הפסח הבא עלינו לטובה.

רמזו בספרים הקדושים בפרטוק זה דפרשא דיון, שהתורה הקדושה מכינה אותנו לקראת המצה קדישא, כשאנו מבערים מתוכנו את החמץ הפנימי, כל המירא והמיעא דאינא ברשותי, להודרך לקראת הקדושה העליונה שבאכילת המצה הקדושה, מיכלא דמהימנותא עילאה.

ועל כך קורא לנו הכתוב בשבת זו בקריאה של חיבה: 'מצות תאכל במקום קדוש'! - מקום אכילת המצות הלא הוא בפה, ועלינו להכין את הפה שלנו בטרם יגש להכניס המצה אל פיו, שהיא 'מקום קדוש', פה נקי קדוש וטהור, הנודר ונשמר בכל דיבורים שמוציא מפיו שהיו שמורים מן החטא, דיבורים של קדושה, דיבורים של תורה זכה וקדיה, דיבורים של תפילה נעלה ומכוונת, דיבורים טובים שבין אדם לחברו מביא ומחוץ. - כמו שאמרנו צדיקים שרפי מעלה: "פסח" - מלשון 'פח סח', שיעקרו ושרשו לתקן הדיבור, כיסודה של מצות זה הלילה (שמות יג, ח) 'והגדת לבנך'.

ובכן יקדש איש ישראל את פיו, שהיא 'מקום קדוש' נכון וראוי להביא בתוכו מצה קדישא עילאה. - ועל כך מזהיר אותנו הכתוב, לעורר לבבינו בימים הנעלים והמבורכים הללו בהכנה דרבה לקראת חג הגדול: 'מצות תאכל במקום קדוש'!

ובואת מסיים הפסוק, ורמזו לנו סגולת המצה דנן, להביא ולהחיש את אולתם של ישראל, כסגולת הזמן המרומם של 'הקדוש אשר ישועות בו מקיפות', בניסן נגאלו ובניסן עתידים להפסול. - וכאשר נזכה להכין עצמנו כראוי, לקיים אל נכון מאמר פתיחת הפסוק: 'מצות תאכל במקום קדוש' - אז נזכה בחסדי השם יתברך שיקיים בנו גם טיפא דקרא: 'בְּחֶזֶק אֱהִי מוֹעֵד יִאֲכַלְנוּ, ובנין בית המקדש שאנו מצפים ומייחלים, וְתִהְיֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֵק לְצִוּוֹן בְּרַחֲמִים, וכד"א (מכ"ה ז, טו) 'כימי צאתך מארץ מצרים אֶרְאֶנּוּ נְפָלְאוֹת, להתקיים בנו מחרה מקרא זה שאנו קורין בפרשתנו: 'מצות תאכל במקום קדוש, בְּחֶזֶק אֱהִי מוֹעֵד יִאֲכַלְנוּ, אמן ואמן.

אברך אחד תלמיד חכם חשוב שהתגורר בעיר תל אביב יצ"ו, היה מקום לימודו בכולל בבני ברק יע"א. הוא היה יוצא מדי בוקר בהשכמה בהסעה מיוחדת שמתעם הישיבה, ומגיע לבית מדרשו עד לפני תפילת שחרית, ונשאר ללימודי הישיבה עד הערב.

פעם אחת התאחר מסיבה מסוימת, ונצרך להתפלל שחרית סמוך לביתו, ורק לאחר התפילה יצא בדרכו אל הישיבה שבבני ברק. אך מחמת האיחור הפסיד את ההסעה המיוחדת, והוכרח למינת לבו להיטלטל בדרכים, ולנסוע באוטובוסים המלאים סטודנטים צעירים חלוצים, שעשו גם הם את דרכם מתל אביב אל 'אוניברסיטת בר אילן' בואכה בני ברק, אנו רצים והם רצים כו'... (ברכות כח).

אותם צעירים ופוחזים, התלוצצו להם כל הדרך, והשמיעו קולות שחוק והיתול כדרכם. אבל הוא לא שת לבו לכל זאת, הצטנף לו בפניו והחזיק בידו את הספר הקדוש 'משנה ברורה', בו היה רגיל להגות וללמוד תמיד בדרכים.

אחד מהחבריה הצעירים שיתבר בסמוך אליו במהלך ההסעה, כראותו אברך שקוע בלמנויה, ואינו שת ליבו לכל ההמולה והליגנות שמסביב, הסתקרן מאוד, ונמשך לבבו לדעת ולהבין במה עסוק אברך זה? ומה ממלא שם כל כך את מוחם של אותם השחוריים [דוסימ], עד שכלל לא מעניין אותו מה שקורה מסביב, ואינו מעיף לעברם אף לא מבט חטוף אחד.

הוא ניסה אפוא להיכנס עם האברך בשיחה, ופנה אליו בשאלה: יסלח לי כבודו במטותא, מהו הספר הזה שכבודו מחזיק? ראה אני שהוא מעסיק מאד את ראשו!

היות והציג את שאלתו בהכנעה ובדרך ארץ, התפנה אליו אותו אברך, והשיבו להסבירו דבר דיבור לו אפניו. הוא תיאר בפניו בפנים מסבירות את היצירה הנפלאה של הספר הנודע בכל קצווי תבל 'משנה ברורה', ואת מחברו הגדול מרן רבינו החפץ חיים זצוק"ל וכו'. ונפש הצעיר לא ידעה שבעה, הוא התעניין עוד ועוד, וביקש לדעת מה זה בדיוק החיבור שמלמעה [השולחן ערוך], ושתי החיבורים שמתחתיו [הבאר היטב והשערי תשובה], ושמתחתיו עוד שני חיבורים 'משנה ברורה וביאור הלכה], וזה שם מלמטה [שער הציון], ומהו זה שבושלים מן הצד [באר הגולה] וכו'. והאברך יושב ומבהיר לו בנתח הלב בפורטות, אודות סדר הדורות של המחברים, ושכל 'מגדל' זה נבנה האחד על השני, וכל מחבר ראה את החיבורים שלפניו, ורק אחר כך הוסיף מדיליה. הוא הביא כדוגמא את ה'מפה' שפרס רבינו הרמ"א בהגהותיו [שנפרסו בכרך רש"י], על השולחן ערוך, שערך המחבר.

כמו כן הסביר לו בטוב טעם את צורת סדר סימני האותיות של הגושאי כלים המושלטים בתוך דברי השולחן ערוך, ומצויים בדיוק על התיבות עליהם מוסיבים דברי המפרשים, כל מפרש לפי צורת האות שלו וכו'.

כך ישבו ושוחחו ביניהם בניעומת, על הסדר הכרונולוגי של המחברים ועל צורת הדפסת הספר ב'צורת הדף' וכדומה, עד שהגיעה תחנת האוטובוס של לפני בני ברק, בה ירד הצעיר ביחד עם יתר חבריו ללימודיו בבר אילן. שמהתבונן האברך את כל במהות דיבוריו עם אותו צעיר, נצבטו בנפשו הרגוריו חריטה: הוא חבובתי ויקן למי כך במשך כל הנסיעה הארוכה

מצות תאכל במקום קדוש

"מצות תאכל במקום קדוש - בְּחֶזֶק אֱהִי מוֹעֵד יִאֲכַלְנוּ" ה"ט

הזו, הרהר האברך. מילא אם היתה שיחה בדברי תורה, או לכל הפחות בדברי חיוק ומוסר. אבל כאן לא בדבר אלא בסקירה היסטורית, ועל מבנה החיבור וצורת סידורו וכיוצא. כדרכם של סטודנטים האוהבים לחקור מחקרי סרק יבשים רק מסביב הספר... את ההיסטוריה ואת קורות המחבר, ואת שנות ההוצאה והשנות של הספר, אבל בספר עצמו כמעט לא נוגעים מאומה... ואם כן הלא כל הזמן התבובו לריק!

באותם ימים נפשג בהודמנות אחת עם מרן הסטייפאלער זצוק"ל, ובהיות שעדיין היה מתלבט עם עשה נכון בשישנו באותה שיחה עם הסטודנט, ניגש לשאול ממנו אם יפה עשה בשיחתו הארוכה עם אותו צעיר. הסביר לו ה"קהילות יעקב" שלדעתו היה עשה ובעיתו עשה, כי אי אפשר לדעת מה ומתי יחוללו הדיבורים הללו שדברו אודות הספר ומסביב לו בלב אותו צעיר.

ותמך את דברי קדשו על סמך האגדתא המפורסמת על התנא הגדול "רבי עקיבא", באבות דרבי נתן (פרק ששי) וז"ל: "מה היה תחילתו של רבי עקיבא, אמרו: בן ארבעים שנה היה, ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר, אמר: מי חקק אבן זו? אמרו: לא המים שתדיר [נפלים] עליה בכל יום. אמרו [לן]: עקיבא! אי אתה קורא (איוב יד, ט) 'אבנים שחקו מים'. - מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה רך פסל את הקשה, דברי תורה שקשה כבדול על אחת כמה וכמה, שיהקקו את לבי שהוא בשר ודם! מיד חזר ללמוד תורה" ע"כ.

והנה פשוט שטיפה אחת של מים הנופלת על גבי האבן לא עושה בה ולא כלום, וכיצד אפוא פסל הרך את הקשה? - אין זה אלא מחמת תדירות התמדת המים 'שנופלים עליה בכל יום' כלשון הברייתא. ובודאי בתחילת טפטוף המים אין ניכר שום רושם באבן, ורק טיפה לטיפה מצטרפת לחשבון גדול עד שמחלחלים המים אל תוכני האבן הקשה, ונחקקת החקיקה כן הוא הדבר גם בטיב הנמשל, בחקיקת הקדושה בלב האדם, שהיא מטפטפת בסדר של תקופה, ואין ניכר מיד מחלילה הרושם לטובה שנחקק בלב, אבל ככל שמוסיף האדם עוד ועוד קדושה בליבו מעמיקה החקיקה ונחקקת לטובה.

גם בשיחה שכוז 'אודות המחבר וספרו' הסביר הסטייפאלער, אי אפשר לדעת את תוצאותיה המרחיקות. אולי בעוד שנים ייפגש אותו צעיר שוב עם ספר ה"משנה ברורה", ואז כבר יהיה יותר קרוב אל ליבו מחמת אותה היכרות ראשונית שהיה לו עימו על הדרך, ומישך לבו להגות בספר עצמו וענייניו. ושמן אין זו אלא טיפה ראשונה מסדרת טפטופים שעתידיה ההשגחה העליונה להריק ולחלחל אל לב אותו נפש מישראל, לקרבה אל האמת ולתורה בתשובה. שכן בסופה של תכלית עתידים כל עמך בית ישראל לשוטף מצחבתם, ואי אפשר לדעת סדר הגלגולים שמלגולת ההשגחה העליונה כיצד ובמה לקרבם. וכענין שנאמר (שמואל ב יד, יד) 'ולא ישא אלקים נפש, וְהָשֵׁב מִחֲשׁוֹבוֹ, לְבַלְתִּי יָדָה מִמֶּנּוּ נְדָח'. - וזה סוד ברבת "מקבץ נדיחי עמו ישראל", שאנו מתפללים שלש פעמים בכל יום, עדי נוכח מהרה לקול שופרו של משיח במהרה בימינו אמן.

מוספר על הרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל בעל 'שומר אמונים' ז"ע [גיא"צ היה השבוע ו' ניסן], שכידוע דרכו בקודש כל ימי חייו, וכן לעורר על כך את כל איש ישראל לדבר בפיו דיבורים בינו לבין קונו, דיבורים הנובעים מתוכני לב פנימה, 'פלילות' שבין איש ישראל לקונו, שיש בכוח תפילת הללו לפעול גדולת ונצורות, ומאריך בזה בהרבה מקומות בספריו הקדושים.

בצעירותו היה הצדיק הקדוש רבי אהר'לע זצוק"ל עני מרוד, וכל ימיו היה חי בצמצום גדול, כאשר אחו צדיק דרכו כמידתו של רבי חנינא בן דוסא להסתפק במוטע. "כדבר יהודה המור רב (ברכות יז), דאמר רב יהודה אמר רב, בכל יום יום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת: כל העולם כולו נזוין בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת".

כדרכו בקודש לדבר בפיו בכל דבר ובכל עת לפני קונו, היה ליבו סמוך ובטוח תדיר בטיב ההשגחה שמשגיח עליו השם יתברך בעיני דאשגחותא ודאשגחותא, ומתפלל ואומר כמו פיו לפני השי"ת את כל הצטרכויותיו, ופעמים רבות נעשו עימו נפלאות בניסים נסתרים, להביא לפניו את מזונו בדיוק בעת שצריך לו, כנודע כמה וכמה מעשיות נפלאות בזה, שבתפילות של דיבורים פשוטים שדיבר ושח בפיו הקדוש והטהור לפני קונו, נענה בישועות גדולות. באחד הימים היה צריך לסכום גדול בדחיפות ונחיצות מאוד, וכדרכו ומידתו נעמד לו בפנינת הבית, וכחזיקה המלך בשעתו (מלכים ב, כ) 'וישב את פניו אל הקיר והתפלל אל ה' לאמר' מעמקי לבבו את דיבורי בקשתו, וכבן המתחנך לפני שטח אביו שטח את משאלתו.

אחר שסיים להתפלל ולבקש ממי שכל היכולת שלו, קיבל השי"ת את בקשתו, והינף באותו היום סיבב אליו מסבב כל הסיבות, איש אחד מאנשי שלומו שהיה מונח אצלו מזה עיין סכום גדול ונאה שהפריש והכין לתת אותו דרוךן לרבו הקדוש, ומשום מה באותו יום גמלה ההחלטה בליבו לנסוע לרב הקדוש ולהעניק לו את ממונו, שהתברר שהיה זה בדיוק הסכום הנצרך לו לרבי, שעליו ביקש מהשם יתברך מקודם, חושבנא דדין כחושבנא דדין!

שמח הרבי הקדוש על הישועה הגדולה, שמעם השם את תפילתו. וכמובן בירך את תלמידו החסיד הנאמן, שזכה שהתגלגלה הזכות על ידו לסייע לרבו בעת מועקתו, בברכה טובה ואמננה כראוי לו.

לאחר שיצא האיש והשאיר את תשורת המעות על שולחנו של הרבי, החל הצדיק הקדוש להתבונן בינו לבין עצמו באותו נס שעשה עימו הקב"ה, כשבדיוק באותו יום שנצרך לו בדיוק סכום זה החליט זה החסיד לערוך 'סיעה' אל הרבי ולהביא אליו אותו דרוךן. - ועלה החשש בלבבו, שמא באו אליו מעות הללו מחשבון עולם הבא שלו, ומנכים לו בזה מזכותיו השמורות ונצרכות לו לעתיד לבוא.

סיפורי השגחה פריטיה שנשחחו ומערכת ע"ה הקוראים

'רועה הצאן'

שנים רבות שאני זוכה ללמוד בכולל בהתמדה והתקדמות עצומה בכל מכמני התורה. ראש הכולל קרא אותנו לשיחה ובה הביע את דאגתו הרבה מכך שהתורם הגדול של הכולל הודיע שהוא מפסיק בסוף הזמן לתמוך בכולל, מאחר שיש לו קרוב משפחה שפתח כולל מסוג אחר והוא חפץ לתמוך בכולל החדש.

למחרת בבוקר לפני שהתחיל סדר הלימוד עמדתי בפנית השתייה החמה והכנתי לי כוס תה מהלבן ושוחחתי על עניין הכולל ומה נעשה בזמן הבא? אחד מהבעלי בתים שלומד מדי פעם בבית המדרש קרא ואמר: "כל כך הרבה שנים אתם יושבים ולומדים תורה, יש ביניכם תלמידי חכמים לא מעטים חלקם דיינים וחלקם רבנים מוסתרים מהעולם. אולי הקב"ה רוצה לסגור את הכולל הזה כדי שתצאו לעם שבשדות ותלמדו אותם תורה?!" אמרנו לו במקלה: "אנחנו מוכנים לצאת לעם שבשדות, אבל תביא לנו את העם שבשדות הזקוקים לנו..."

אבל הוא השאיר את השאלה באוויר והלך. נשארנו שלושה ואמרתי להם: "הנני מוכן ומוזמן לנסוע לכל מקום ארץ ולמסור שיעורים, רק תבדו לי איפה צריכים אותי ואני נוסע לשם, מה גם שיש לי רכב חשמלי קטן כך שגם ההוצאות של הנסיעה מועטות!!!" עוד לא סיימתי את המשפט ויהודי שמעודו לא דרך בבית מדרשינו נכנס ושאל אותנו אם יש אברך שיכול למסור שיעור לבעלי בתים? היינו המומים ותוך כדי דיבור הפנה חברי את היהודי הזה אלי ואמר לו שאני פנוי למסירת שיעורים. שאלתי אותו היכן השיעור והוא השיב ממש כאן בעיר חמש דקות נסיעה. גם השעה שרצה את השיעור הסתדר בדיוק לפי סדרי הלימוד שלי וכבר באותו יום התחלתי למסור שיעור ליהודים צמאים ששמחו מאוד לקבל את סם החיים.

אני לא נרגעתי מההתרגשות שהקב"ה אכן אמר לי בפירוש ובמילים הכי ברורות: "צא לעם שבשדות השקה את הצאן ותפיץ את התורה בכרם ישראל הקדושים!!!"

יום שמיני

המעוניין לזכות את הרבים בספירו של השגחה פריטיה מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס בפקס: 26517922 או 05.26517922 או: o.y.wines@gmail.com

ה'לילה הזה - די נאכט פון פסח
מרלען עס הענטה הרה"ק

פסח
ליל הסדר
עם טיב הכונות
וטיב הרש"ש

סגור וזכור
דברי חוב ודברים
שטתה בידה
הכבוד הלמוד
לחברת בידה
דברים טובים וטובה

החיות והדומים
החיות והדומים
החיות והדומים

מראה חקוקות
ד"ר חוב ודברים
וסקירות על הביאור

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
05-614414

להתפלל כהוגן, ולומר 'עברי' כראוי. רק שנאמרו בתום לב ובחמימות, ובאמונה פשוטה. כמו שמסופר על הרבי ר' אלימלך זצלה"ה, בכפרי אחד שנסע לליזענסק, שהרבי ר' אלימלך היה משבח אותו, ואמר עליו שליבו בוער באהבה להשם יתברך. ובשבת אחד כיבד אותו הרבי ר' אלימלך לעבור לפני התיבה, להתפלל על 'שוכן עד'. ומשהגיע לזמור שיר המעלות, סיים במקום (תהילים כג, ד) 'הלעג השאננים' - 'השאננים', והכריז הרבי ר' אלימלך זצלה"ה, שכל הפמליא של מעלה שמחו בטעות מתוקה זו. כמ"ש במדרש (שיר רבה ב, ג): 'ודגלו - ודילוגו - עלי אהבה', כגון עם הארץ שקורא לאהבה - איבה, 'ואהבת' - ואיבת, ע"ש.

וכן היה אצל הרבי זוקן מהר"ש זצלה"ה מבעלזא זצוק"ל, ששיבח מאד הפירוש של איש חיים בתפילת 'אם עונינו ענו כנו' (ירמיה יד, ז), שאף שחטאנו 'אנו בנו' - אנהנו בני השם יתברך.

כיוצא בדבר היה אצל הרבי ר' מענדלי זצלה"ה מרימנוב, כשהיתה גזירה קשה של מחלות הנשים רח"ל, והמתיק אותה גזירה עם טעות של איש פשוט בשמונה עשרה בברכת השנים, שסיים בבערותו 'מְבַרְךָ הַנְּשִׁים' במקום 'מְבַרְךָ הַשָּׁנִים', ובטלה הגזירה.

וכן היה אצל מרן הבעל שם טוב הק' זצלה"ה, בומן שהיה עצירת גשמים, ואיש פשוט אחד התמרמר מאוד בשעת קריאת שמע בתיבות (דברים יא, ז) 'וְעַצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר', שפירש 'ועצר' מלשון 'וסחט', שיסחוט השם יתברך את השמים, עד שלא יהיה מטר עוד שם למעלה, רק הכל יירד למטה לארץ, וכך ביטל את כל גזירת עצירת הגשמים, וירדו הגשמים לטובה ולברכה. וכן נודע עוד כיוצא בזה, כמה עניינים שהיו אצל צדיקים בדורות הקודמים. וכבר רמזנו בספוק (שמות יט, ט) 'וישב משה את דברי העם אל ה', שאף בדיבורים הפשוטים של ה'עם' המתיק בהם הגזירות, ונעשה ה' כולו רחמים.

'כי דע אחי, כי כמו שיש כלל וש פרט אצל כל אדם, לפעמים שאדם מכין עצמו להתפלל לפני ה' ולבקש מלפניו ולא נענה. ולפעמים שלא במכוון, והגם שאין לו מוח וישוב הדעת, ומדבר איזה דיבורים טובים לפני ה', ומצא עת רצון ונענה מתקב על כל משאלות לבבו.

'לפעמים בעת צר נצרך למעלה דיבורים כאלו של איש פשוט, ונעשה ששעשעין דמלכא בזה. כי על זה אין קטרוג כל כך, כי החיצונים אינם שומרים על דיבורים כאלו לסתום מלצלות, כי טה מראות עיניהם. על כן לפעמים אדם מדבר איזה דיבורים קדושים בינו לבין קונו או להבדיל בפני חבירו, הגם שאינו בר הכי, אך נמצא לו לפי שעת רצון ומתעלים דיבורים מאד מאד ונחשע הוא ועוד אחרים עמו.

'כי נדעתי שחזון ומנוסה כי היצר מניח כח גדול מאד לטמטם הלב, ואינו מניח את בר ישראל לדבר דיבורים קדושים לפניו יתברך שמו לעד.

'לכן דע אחי, כי עקר אמונת ישראל נתחזק בלב בר ישראל בדיבורים כאלו כו'. וכן אחי תרגיל עצמך על כל דבר קטן וגדול, אפילו על דבר שאין אתה מוצא מתקב לפניך, תאמר רבוננו של עולם, הושיעני שאוכל למצוא דבר זה. ובכל תנועה ותנועה תרגיל את עצמך כנ"ל, הן לענין בקשה והן לענין הודאה לה'. שעל כל דבר קטן וגדול תודה לה'.

'ובאם תרגיל עצמך בזה, יבנס בלבך אמונה של השגחה פרטית ואמונה גדולה לה', ובאלו הדיבורים גורמים חשק ואחרות ואהבה לה', ויכול לבוא לדביקות הבורא ואמונה האלה על לבבך, ובאשר מובא בס"ק תרדים, והיו הדברים וכל זה לענין דיבורים והודאות ותפלות שלא בסדר וקביעות, רק בהודמן בכל דבר ודבר המודמן לפניו. ע"כ העתקת לשון קדשו, עיין שם עוד.

מצוות תאכל במקום קדוש!

בזכות התבשילים המוצלחים שהכינו בלב ונפש לכבוד שבת מלכתא.

להשלמת היריעה מן הראוי להעתיק כאן, מה שכתב אותו צדיק הרה"ק רבי אהרן הכהן זי"ע בעצמו בענין זה, בספרו הטהור "שטרות הצדק" (מאמר תשובה בתפלה פרק ב), וזה לשונו הקודש והנצרך לענינו:

"יש הנהיגה מסודרת והנהיגה שאינה מסודרת, ככה אלו שלשה תפלות ששקבל יום המה קיום כל העולמות כו. אבל הדיבורים שאדם בר ישראל מדבר קמי קוב"ה בתוכיות לבבו ובכמר נפשו, אלו המה האותיות והדיבורים ממש הדרשים שלא היו עוד כו, והקב"ה שש ומתפאר בו בדיבורים הקדושים של בר ישראל שומדבר עם קונו ושופך נפשו לפני ה'."

"פוק חזי מה שמוכא במדרש (ילקוט ישעיה רמז תצ"ו), מה נעשו בדיבורים של עני שמתקוטט וטוען לפני הקב"ה כביכול, כמה טגריין תקיפין משברין אלו הדיבורי. וז"ל שם, אומר ר' יהודה בר סימון העני הזה יושב ומתרעם, מה אני ומה פלוני, הוא יושב בביתו ואני יושב כאן, פלוני ישן על גבי מטה ואני ישן על הרצף, ועמדת אתה ונתת לו - מעלה אני עליך כאלו נתת שלום ביני לבינו כו."

"כמה מבהיל הרעיון אלו הדיבורים, שמי שמחיה את העני אותו שעה עושה שלום ומחזק במעוה כביכול, והקב"ה כביכול משתעשע עם אלו הדיבורים של המתאנח."

"והרבה פעמים מביאין על האדם כמה נסיונות ויסורים רק בשביל שיוברו דיבורים קדושים והתנצלות קמי קוב"ה, כי צדיקים אלו הדיבורים בגבהי מראים, ואדברה מצינו שהקב"ה כועס כביכול על מניעת דיבורים קדושים. כמובא בוודוה הקדוש (תורע ח"ג מ"ג וכו'."

"ומי שמרבה דיבורים קמי קוב"ה, הקב"ה עונה אותו אפילו שאינו כדאי וראוי לאותו אצטלא. כמובא בספר חסידים (סימן ק"ל), וז"ל, יאחז צדיק דרכו, יש אדם שאינו זכאי שיקבל המקום תפלתו, אלא בעבור תוקף תחנונים ודמעת עיניו אשר תמיד בוכה ומתחנן, אף על פי שאין בידו זכות ומעשים טובים, מקבל הקב"ה תפלתו ועושה הפצו."

"וכן מצינו אצל הראשונים ואחרונים, כמו גרעון בן יואש שאמר איזה דיבורים קדם ה' ונחשעו כל ישראל. וכן דוד מלכנו נקרא בוודוה הקדוש (ויצא ח"א קמה): בדיחא דמלכא, שהיה משמח המקום בדיבוריו הקדושים תמיד. וכן בתנאים ואמוראים מצינו בגמרא ובירושלמי ובמדרשים, שעל ידי איזה דיבורים לפני ה' המשיכו ושועה. וכמוכא בגמרא (תענית כג.) במעשה דחוני המעגל וכו'."

"וידענו מעשיות נוראות ופלאות, אשר גאונים וקדושי עליונים שהרעישו עולמות בשביל איזה גזירת הציבור והפכל ולא נענו מן השמים. וכא לפעמים איזה איש פשוט בתכלית, ויברר איזה דיבורים בתום לבבו, ונעשה מזה רעש בשמים ותיקב נהבטלה הגזירה."

(כנודע מכמה צדיקים פשעו המתקת הדינים וישועות בדיבורים על אנשים פשוטים למאד, שלא יכלו אפילו

וכענין ששינוי במידתו של רבי חנינא בן דוסא, כמסופר טיב אותו מעשה באגדתא דפ"ג רתענית (כה): אמרה ליה דביתהו [אמרה לו אשתו לרבי חנינא]: עד אימת ניזיל ונצטער כולי האי [עד מתי נלך ונצטער כל כך הרבה בעינך]? אמר לה רבי חנינא: מאי נעביד [מה נעשה להיחלץ מן העינית]? אמרה לו אשתו: בעי רחמי וניתבו לך מידי [בקש רחמים, שיתנו לך דבר מה שנוכל להתפרנס בו]. בעא רחמי [ביקש רבי חנינא רחמים], ונעשה לו נס, ויצתה מן השמים כמין פיסת יד, ויהבו ליה חר כרעא דפתורא דדהבא [רגל אחת של שלחן זהב]. באותו לילה חזיא [רבי חנינא] בלמא, דעתידי צדיקי דאכלי אפתורא דדהבא דאית ליה תלת כרעי [שעתידים על שלחן זהב שיש לו שלש רגלים], ואיהו אפתורא דתרי כרעי [הוא אוכל על שלחן שיש לו שתי רגלים]. ורמזו לו בכך מן השמים, שמה שנתנו לו עתה יחסר לו לעתיד לבוא בגן עדן.

אמר לה רבי חנינא לאשתו: נחא לך דמיכל אכלי כולי עלמא אפתורא דמשלם, ואנן אפתורא דמיחסר [האם יהיה נוח לך בכך, שכולם יאכלו על שלחן שלם, ואנחנו על שלחן חסר]? אמרה ליה אשתו: ומאי נעביד [ומה נעשה כדי שלא יחסר שולחננו]? בעי רחמי דנשקליניהו מינך [בקש רחמים שיטלו ממך בחזרה את רגל הזהב]. בעי רחמי - ושקלוהו [ביקש רבי חנינא רחמים, ונטלו מהם את רגל הזהב].

ומסיימת הגמרא: תנא, גדול היה נס אחרון, שנטלו ממנו את רגל הזהב, יותר מן הראשון. דגמרי, דמיהב יחי, מישקל לא שקלי [שמן השמים נותנים, ולאחר שנתנו שוב אין לוקחים בחזרה], ע"כ הצעת הסוגיא.

לפיכך היה הצדיק הקדוש גם הוא חושש בדבר, שמא מנכין לו מעלה הבא, וכדרכם של צדיקים נשגבים לערוך עם עצמם חשבון נפש נקב ויורד לחדרי שיתין, היה מתיירא בדבר. ויתרה מזו היה חושש למאמרו הנודע של הרבי הקדוש החוזה מלובלין זצוק"ל, ברומי הפסוק (דברים ו, ז) 'ומשלם לשנאיו אל פניו להאבירו', שלפעמים נותנים מדרגות וישועות פלאיות מן השמים, בחינה כזו של 'משלם לשנאיו להאבירו' רחמנא ליצלן, כאשר אין השי"ת חפץ בקרבנו ודבקותו, ובפרט אם יש בליבו גאוה ויהורא, שאין אני והוא יכולים לדור, והדברים עתיקים, ודי למבין.

מה עשה אותו צדיק קדוש עניין? - הוא חלץ את מנעליו, ורק את עצמו על הארץ, בבכיות נוראות בדמעות שליש לפני אינו אב הרחמן, שירחם ויחוס על נפשו ועל נשמתו, שלא תהא ישועתו לרועץ לפניו, ושתהא כל השפעתו רק מסטרא דקדושה לבד, שלא תביאנו חס ושלום לידי הרהורי גאוה וכיוצא, ושלא יגרום לו ממון זה שום חסרון מחלוק לעולם הבא.

כך שעה ארוכה היה מתייחף ומדבר בפיו דיבורים של תפילה פיוס ותחנונים לפני הבורא ב"ה, ורק אחר שנחה דעתו וחש שנתקבלו דיבורי תפלתו לפני יושב מרומים, יצא להשתמש באותו ממון שהזמין לו השם יתברך ברוב טובו וחסדו.

על דרך זה אמרתי בעו"ה במ"ש בפ"ג דרפסחים (ג): "עולם הפוך ראתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה". שלפעמים לא כל מי שזוכה בעולם הזה להיות 'עליון' הוא גם עליונים שבעולם הבא, כי יתכן להיות מן העליונים למטה ומן התחתונים למעלה. וכן בהיפך, מי שהוא תחתון כאן בעולם הזה הרי לעולם הבא זוכה להיות שם מן העליונים.

וגלאל בפומא של נשים צדקניות בירושלים של מעלה, כשהיו אופות את מאפיהן ומבשלות את תבשיליהן, ועלו בהצלחה גדולה תפוחות ונאות... שהיו באותה עת שפתותיהן ממלמלות תפילה לפני השם יתברך: שלא יזא זה על חשבון העולם הבא!

- ובכך זכו בזכות אותה שפלות ושרבון לב שהתמלא לבבם לנוכח הצלחתן, שאדרבה, התגדלו והתרבה שכון לעולם הבא, וזכה להיות שם מן העליונים.

וגלאל בפומא של נשים צדקניות בירושלים של מעלה, כשהיו אופות את מאפיהן ומבשלות את תבשיליהן, ועלו בהצלחה גדולה תפוחות ונאות... שהיו באותה עת שפתותיהן ממלמלות תפילה לפני השם יתברך: שלא יזא זה על חשבון העולם הבא!

- ובכך זכו בזכות אותה שפלות ושרבון לב שהתמלא לבבם לנוכח הצלחתן, שאדרבה, התגדלו והתרבה שכון לעולם הבא, וזכה להיות שם מן העליונים.

קו ההזמנות לכלל ספרי 'מכון שילטי'

מחגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מתקשרים ממצמיים מקבלים ללא עלות דמי משלוח

shivti11@gmail.com

05276-10455 078-3331109 רה' ישעיהו 7 ירושלים טל:

ז'ר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

יהודי יקרא! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or zelig@gmail.com or text 718-249-7173